

UCHWAŁA Nr XX/105/25

RADY GMINY KIWITY

z dnia 19 grudnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 – 2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r., poz.1153 t.j.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 poz.1673 t.j.) Rada Gminy Kiwity uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 – 2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Przewodniczący Rady Gminy
Mariusz Pachucki

Załącznik do Uchwały Nr XX/105/25
Rady Gminy Kiwity
z dnia 19 grudnia 2025 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ W GMINIE KIWITY
NA LATA 2026 – 2030**

Kiwity, grudzień 2025 rok

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	4
3. ADRESACI PROGRAMU	9
4. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMIN KIWITY	9
5. REALIZATORZY PROGRAMU	14
6. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE	21
7. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	25
8. FINANSOWANIE PROGRAMU	26
9. REALIZATORZY PROGRAMU	23
10. MONITORING ,EWALUACJA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ PROGRAMU	26
11. PODSUMOWANIE	27

WPROWADZENIE

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową. Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. Dom rodzinny powinien być przestrzenią bezpieczną, gdzie człowiek odczuwa akceptację, zrozumienie, to w domu powinniśmy czuć się kochani i chronieni, dom powinien być miejscem gdzie nabieramy sił i chętnie tam wracamy.

Jednak dla wielu, dom nie jest spokojną przystanią, jest miejscem niebezpiecznym, gdzie doznają cierpień fizycznych i emocjonalnych, zamiast poczucia bezpieczeństwa jest strach i niepewność, zamiast miłości – ból i cierpienie, zamiast szacunku i uznania – ośmieszanie i upokarzanie. Tak często to właśnie dom staje się niebezpiecznym miejscem gdzie regularnie doświadcza się cierpienia fizycznego, psychicznego, ekonomicznego i niejednokrotnie seksualnego. Przemoc wobec najbliższych związana jest ze zwykłym, codziennym przejawem funkcjonowania rodziny, a jej występowanie jest częste, ale jednocześnie bardzo nieuchwytnie, zmierzenie jej prawdziwych rozmiarów jest niezwykle trudne, gdyż bardzo często osoby doświadczające przemocy całymi latami ukrywają ten problem, który pozostaje w ukryciu „czterech ścian domów”. Niejednokrotnie brak w nich siły, aby przerwać „koło” przemocy, przyzwyczajają się do istniejącego stanu rzeczy, aż w końcu zanika w nich nadzieja na zmianę swojego losu. Ofiary przemocy często nie mają wsparcia ze strony bliskich, przyjaciół, znajomych oraz brak im wiedzy na temat form pomocy i instytucji, które świadczą pomoc i wsparcie. Nikt nie zasługuje na bicie, krzywdzenie, maltretowanie czy uwłaczanie godności, bez względu na to co zrobił czy powiedział. Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, bić innych. Przyczyny pozostawiania ofiar przy sprawcy, wynika przede wszystkim z ich zależności od oprawcy, z trudności mieszkaniowych, przekonań kulturowych, religijnych, nacisków jakim są poddawane ofiary ze strony sprawcy, a także rodziny, kolegów, sąsiadów. Ponadto ogromna rolę odgrywają więzi emocjonalne. Osoba doświadczająca przemocy w całym jej cyklu wierzy w to, że sprawca nie chciał, kocha, ale nie umie wyrażać tej miłości. Często też tłumaczy zachowanie oprawcy. Przemoc to nie tylko działania pozostawiające siniaki, złamania czy oparzenia, to także poniżanie i obelgi. Zgodnie z art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gmin należy opracowanie i realizacja gminnych

programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Celem Programu jest efektywne przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zmniejszanie jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym. Art. 9a ww. ustawy stanowi, że gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym, który realizuje działania określone w Programie

Przemoc domowa narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie praw i wolności.

I. CHARAKTRYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

- pojęcie przemocy domowej

Przez pojęcie przemocy domowej należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej definiuje przemoc domową jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy, w szczególności narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienia i krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej oraz istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Diagnostując przemoc domową można przyjąć perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną:

- perspektywa indywidualna to spojrzenie przez pryzmat osoby doświadczającej przemocy lub przez pryzmat sprawcy,
- perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia,
- perspektywa społeczna to odbiór społeczny zjawiska przemocy domowej, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy, prospołeczność obywateli, postawy i czynniki mogące sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać.

Przemoc domowa przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc domowa rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Przemoc charakteryzuje się tym, że:

1. **JEST INTENCJONALNA** - przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
2. **SIŁY SĄ NIERÓWNOMIERNE** - w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca jest silniejszy.
3. **NARUSZA PRAWA I DOBRA OSOBISTE** - sprawca wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa ofiary (np. do wolności, do nietykalności osobistej, do godności, szacunku).
4. **POWODUJE CIERPIENIE I BÓL** - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

- sprawca przemocy domowej

Sprawcą przemocy domowej jest osoba, która fizycznie lub psychicznie znęca się nad członkiem rodziny lub inną osobą pozostającą w stosunku zależności. Zwykle jest to osoba, która traci kontrolę nad agresją, często po której następują okresy skruchy i przeprosin, jednak cykl przemocy się powtarza. Prawo przewiduje kary za znęcanie się i inne przestępstwa związane z przemocą domową, a w sytuacjach kryzysowych można stosować środki takie jak nakaz opuszczenia lokalu.

Charakterystyka sprawcy:

- *traci kontrolę nad swoim zachowaniem*: jest agresywny, niszczy sprzęty, wpada w furję;
- *występuje cykl przemocy*: okresy wybuchu agresji przeplatają się z fazą "miodowego miesiąca", w której sprawca przeprosza, obiecuje poprawę i próbuje zrehabilitować się przed ofiarą;
- *może mieć cechy psychopatyczne*: charakteryzuje się brakiem sumienia, poczucia winy i zdolności do empatii.

- *nieletni sprawcy*: nawet osoby niepełnoletnie mogą być sprawcami przemocy i ponosić odpowiedzialność prawną.

- ofiara przemocy domowej

Rolę ofiary wyznacza prześladowca, sprawiając, że ktoś staje się kozłem ofiarnym, odpowiedzialnym za wszystkie zdarzenia. Bardzo często zachowanie ofiar bywa niezrozumiałe, irytujące, cierpią one bardzo często na różnego rodzaju zaburzenia emocjonalne: częste popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji. Ofiary przemocy charakteryzuje brak pewności siebie, brak wiary we własne siły i możliwości, częste niezrozumiałe zmiany decyzji, niepewność, nieuzasadnione reakcje lękowe, ciągłe poczucie zagrożenia. Przyglądając się sytuacji psychologicznej ofiar i próbując zrozumieć ich zachowania, specjaliści najczęściej odwołują się do syndromu wyuczonej bezradności, zjawiska „pranie mózgu” czy zespołu stresu pourazowego.

Syndrom wyuczonej bezradności - oznacza on poddanie się, rezygnację z aktywności służącej poprawie sytuacji, w jakiej dana osoba się znajduje. Wyuczona bezradność wynika z przekonania o bezskuteczności jakichkolwiek działań.

Zjawisko „prania mózgu” - techniki „prania mózgu” są stosowane, aby zmienić czyjeś przekonania, nastawienia, poglądy, a wiele z nich ma na celu zmiany osobowości (uczuć, potrzeb, postaw) tak, aby osoba manipulowana działała zgodnie z oczekiwaniami manipulującego. W konsekwencji ofiary przemocy w rodzinie, które były poddawane „praniu mózgu” mają zniekształcony obraz własnej osoby; uważają, że są głupie, niewydolne, złe, niezdarne, czują się winne i odpowiedzialne za przemoc, często uważają, że zasłużyły na karę; przeżywają silny lęk; mają poczucie, że robią coś złego; czasem podejmują działania autodestrukcyjne. Sprawca przemocy w takiej sytuacji czuje się bezkarny i usprawiedliwiany.

Zespół stresu pourazowego - są to zaburzenia psychiczne, na które cierpią ofiary terrorystów, przemocy domowej, innych groźnych dla życia i zdrowia przestępstw. Powstaniu tego zaburzenia sprzyjają sytuacje zewnętrzne, w których człowiek narażony jest na utratę życia i zdrowia, gdy obserwuje zranienie, zagrożenie życia, nagłą śmiercią bliskich osób.

Ofiarą przemocy domowej najczęściej jest kobieta, która pełni rolę żony, partnerki lub matki. Należy jednak pamiętać, że ofiarami przemocy są również inni członkowie rodziny: bezbronni dzieci, osoby chore, kalekie zależne od rodziny, w której funkcjonują.

- rodzaje przemocy

Przemoc domowa przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc domowa rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

Przemoc fizyczna - wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnienie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni.

Przemoc psychiczna (emocjonalna) - prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, wykorzystuje mechanizmy psychologiczne, np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie.

Przemoc seksualna - wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, np. nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystycznych form współżycia, a także krytykowanie zachowań seksualnych.

Przemoc ekonomiczna - prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego od sprawcy, np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka.

Zaniedbanie - ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Cyberprzemoc - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Przejawia się poprzez: agresję słowną, np. wyzywanie na czatach internetowych, umieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby; upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów, zamieszczanie przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych, włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników, szantażowanie, ujawnianie sekretów, wykluczanie z grona „znajomych” w Internecie, celowe ignorowanie czyjejś działalności w sieci.

- fazy przemocy

Przemoc domowa zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny. Można wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę problemu.

Zostały wyodrębnione trzy zasadnicze fazy w przebiegu każdego cyklu przemocy:

Faza narastającego napięcia – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe. Przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.

Faza ostrej przemocy – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej następuje interwencja, ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc czy złożyć skargę.

Faza miodowego miesiąca – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej, że TO się więcej nie powtórzy. Ofiary zaś wierzą wbrew zdrowemu rozsądkowi, bo w głębi serca tego właśnie pragną. I nawet jeśli przed chwilą były gotowe uciec, teraz zostają. Sprawca nie jest w stanie długo pełnić takiej roli: z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie wszystko zaczyna się powtarzać.

II. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIA ZJAWISKU PRZMOCY DOMOWEJ

Konieczność podejmowania zdecydowanych działań zapobiegających przemocy domowej wynika z ustaw:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U.1997.78, poz. 483 ze zm.) Rozdział II „Wolność, prawa i Obowiązki Człowieka” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznające obywatelowi prawo żądania organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzwiskiem i demoralizacją,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 poz. 1673. t.j.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2025 poz.1214 t.j.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 poz. 49 t.j.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U.2023 poz. 2151 r. t.j.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 poz. 1153 t.j.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 poz. 1939 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 poz. 2809 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 poz. 1568 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (tj. Dz. U. z 2024 poz. 1802),
- Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (tj. Dz. U. z 2024 poz. 17), gdzie, **art. 207 Kodeksu Karnego stanowi:**
 - „ §1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.
 - § 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.
 - § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

III. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej są mieszkańcy Gminy Kiwity, w szczególności:

1. Osoby doświadczające przemoc domową
 - a) dzieci,
 - b) współmałżonkowie lub partnerzy,
 - c) osoby w wieku senioralnym,
 - d) osoby niepełnosprawne pozostające w zależności od sprawcy,
 - e) inne osoby niespokrewnione pozostające w zależności od sprawcy,
2. Osoby stosujące przemoc domową,
3. Świadkowie przemocy domowej,
4. Przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w razie wystąpienia zjawiska przemocy domowej,
5. Społeczność lokalna, w tym osoby zagrożone przemocą domową.

IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY KIWITY

Diagnoza zjawiska przemocy domowej w gminie Kiwity została przeprowadzona w oparciu o dane statystyczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Zespołu Interdyscyplinarnego w Kiwitach.

Na terenie Gminy Kiwity przemoc domowa występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zazwyczaj zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. W ostatnim okresie coraz częściej akty przemocy są ujawniane, ofiary dzięki działaniom informacyjnym prowadzonym w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kiwity nabyły większą gotowość do ujawniania takich spraw, a z drugiej strony służby zobowiązane do podejmowania interwencji i udzielania pomocy posiadają większy profesjonalizm, który pozwala szybko podejmować odpowiednie działania.

Strategicznym podmiotem zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy domowej na terenie **Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Kiwitach.**

Zespół Interdyscyplinarny

Zasadniczym celem Zespołu jest realna współpraca służb na rzecz osób uwikłanych w przemoc domową i budowanie lokalnego systemu wsparcia instytucji i służb dla wypracowania formuły skuteczniejszej współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych pracujących w Gminie Kiwity, w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. W celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach Zespół tworzy grupy diagnostyczno-pomocowe.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Kiwitach wchodzi przedstawiciele następujących instytucji:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kiwitach – kierownik i pracownicy socjalni,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kiwitach – członkowie GKRPA w Kiwitach,
- Komendy Powiatowej Policji w Lidzbarku Warmińskim - naczelnik wydziału prewencji,
- Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim – I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Lidzbarku Warmińskim – kurator specjalista, kurator rodzinny zawodowy,
- Służby zdrowia w Kiwitach – pielęgniarka Przychodni Zdrowia „Medicus” w Kiwitach,
- Uświaty – pedagog szkolny, dyrektorzy,
- Organizacji pozarządowych - Prezes Ochotniczej Straży Pożarnej w Kiwitach.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli podmiotów z terenu Gminy Kiwity w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez:

1. diagnozowanie problemu przemocy domowej;
2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
3. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową;
4. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
5. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową;
6. wskazywanie priorytetów oraz inicjowanie nowych przedsięwzięć dla zwiększenia skuteczności realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Grupy daignostyczno-pomocowe

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest również organizowanie pomocy w indywidualnych przypadkach, które przejąć mogą tzw. grupy diagnostyczno-pomocowe, działające na poziomie operacyjnym i zajmują się organizowaniem pomocy dla konkretnej rodziny. Zadania grupy diagnostyczno-pomocowej obejmują przede wszystkim diagnozowanie i ocenę sytuacji rodziny w związku z podejrzeniem przemocy, opracowanie indywidualnego planu pomocy dla osób doznających przemocy i inicjowanie działań wobec osób stosujących przemoc. Grupa kojarzy i koordynuje działania specjalistów (np. policji, pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, prawnika) w celu udzielenia kompleksowej pomocy rodzinie. Skład grupy diagnostyczno-pomocowej określony zostaje w zależności od danego przypadku.

Kluczowe zadania grupy:

- diagnoza i ocena sytuacji: grupa ocenia sytuację domową, potrzeby i zasoby wszystkich zaangażowanych stron,
- tworzenie planu pomocy: współpracując z osobą doznającą przemocy, opracowuje indywidualny plan pomocy, uwzględniający jej potrzeby,
- inicjowanie działań wobec sprawcy przemocy: przeprowadza rozmowy z osobą stosującą przemoc, wskazując jej prawne konsekwencje i zagrożenia (np. związane z nadużywaniem alkoholu), wnioskuje o skierowanie sprawcy przemocy do programów korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych, motywuje sprawcę do udziału w tych programach.

Koordynacja i wsparcie:

- integruje działania różnych instytucji w celu udzielenia rodzinie wsparcia,
- udostępnia informacje o dostępnych formach pomocy i instytucjach lokalnych.

Monitorowanie i dokumentowanie:

- monitoruje sytuację osób doznających lub zagrożonych przemocą,
- dokumentuje podejmowane działania i ich efekty, co stanowi podstawę do wszczęcia lub zakończenia procedury "Niebieskie Karty".

Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym:

- informuje przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego o efektach swoich działań,
- współpracuje z całym Zespołem Interdyscyplinarnym w celu usprawnienia systemu pomocy rodzinom.

Procedura „Niebieskiej Karty”

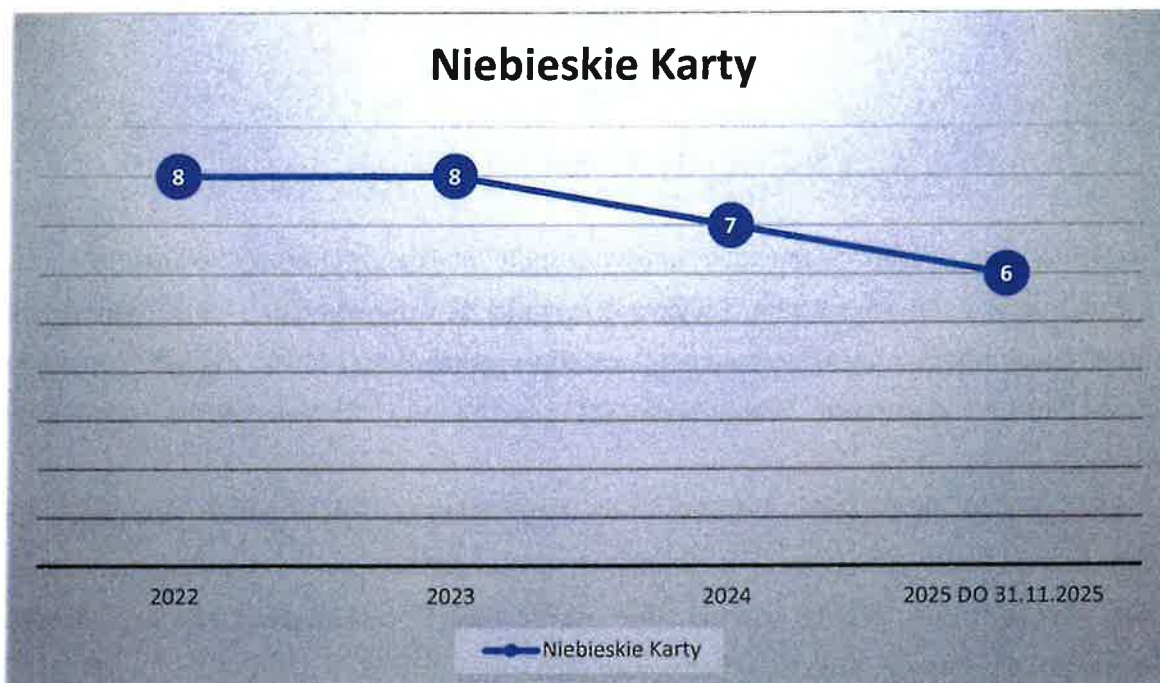
"Niebieska Karta" jest formularzem opisującym sytuację, w których dochodzi do przemocy w rodzinie, która została uregulowana w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, a także działania podejmowane na rzecz osoby poszkodowanej. Wszczęcie procedury "Niebieskiej Karty" następuje w przypadku powzięcia, w toku prowadzenia czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy domowej. Służy dokumentowaniu faktów związanych z przemocą w danej rodzinie, ocenie zagrożenia dalszą przemocą, oraz jako dowód w sprawach sądowych.

Niebieska Karta może być wypełniona przez:

- a) funkcjonariusza policji,
- b) pracownika socjalnego,
- c) lekarza, pielęgniarkę, położną, ratownika medycznego,
- d) pedagoga szkolnego lub wychowawcę,
- e) członka gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Po wypełnieniu "Niebieska Karta" jest przekazywana do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Przewodniczący powołuje grupę diagnostyczno-pomocową w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej. Wszczynając procedurę "Niebieskiej Karty" podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa każdej osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową. Każda osoba poszkodowana ma prawo do pomocy w tym wypełnienia "Niebieskiej Karty" w sytuacji gdy jest dotknięta przemocą. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą nie wymaga jej zgody.

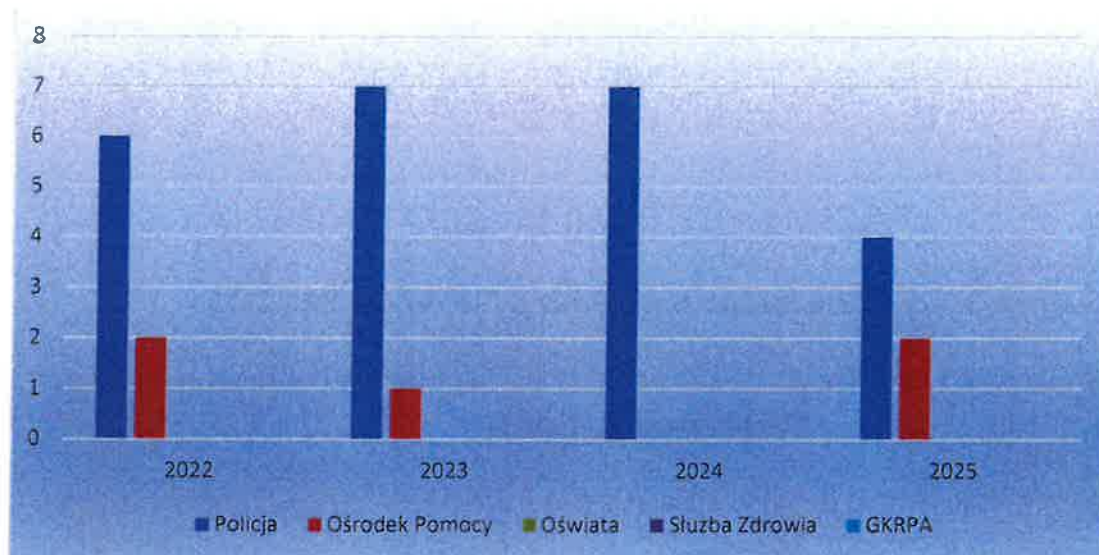
Wykres 1 – Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” w okresie 2021-2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Kiwitach

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że na podstawie złożonych Niebieskich Kart zjawisko przemocy domowej w Gminie Kiwity ma tendencję malejącą.

Wykres 2 – Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” w okresie 2021-2025 (do dnia 31.11.2025) przez Instytucje wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Kiwitach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Kiwitach

Z analizy wszczętych procedur (wykres 2) wynika, że w okresie 2022– 2025 największą ilość interwencji zakończonych wszczęciem procedury „Niebieskiej Karty” podjęła Komenda Powiatowa Policji w Lidzbarku Warmińskim: **24** oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kiwitach: **5**.

W większości przypadków sprawcy w chwili popełnienia przestępstwa znajdowali się pod wpływem alkoholu, co wskazuje, że alkohol jest jedną z głównych przyczyn diagnozowania przemocy, dlatego tak bardzo ważna jest współpraca z członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kiwitach.

Dane dotyczące przemocy domowej Komendy Powiatowej Policji w Lidzbarku Warmińskim

Ze statystyk Komendy Powiatowej Policji w Lidzbarku Warmińskim wynika, że przemoc domowa jest bardzo częstym zjawiskiem występującym na terenie tak małej Gminy.

Interwencje domowe, w których założono Niebieskie Karty dotyczyły stosowania przemocy, gdzie sprawcą zazwyczaj byli mężczyźni i bardzo często pod znacznym działaniem alkoholu.

Dane dotyczące zjawiska przemocy z placówek oświatowych z tereny Gminy Kiwity

Na podstawie informacji uzyskanych od szkół wynika, że wśród uczniów szkół podstawowych podczas przerw lekcyjnych zdarzały się akty przemocy fizycznej (popychanie, podcinanie nóg, niszczenie własności, kopanie, plucie, szarpanie, bójki oraz werbalnej (wulgarne słownictwo, przezywanie, grożenie, ośmieszanie, namawianie, obrażanie, izolowanie, wyśmiewanie). Jednakże zauważono, że największym problemem w szkole jest używanie wulgarnego słownictwa wśród uczniów. Uczniowie mają możliwość zgłaszania występujących aktów agresji bezpośrednio do wychowawcy lub pedagoga szkolnego. Można zauważyć, że

zachowania agresywne u dzieci są najczęstszym sposobem rozwiązywania konfliktów w ich otoczeniu, sposobem na zdobywanie lepszej pozycji w grupie lub ochroną przed atakami innych. Dzieci z terenu gminy Kiwity nie zgłaszały aktów przemocy w placówkach oświatowych.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kiwity na lata 2026 – 2030 będzie realizowany głównie przez instytucje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej: Zespół Interdyscyplinarny w Kiwitach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kiwitach, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kiwitach, placówki oświatowe z terenu Gminy Kiwity, Przychodnia Zdrowia „Medicus” w Kiwitach, Sąd Rejonowy w Lidzbarku warmińskim – I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Prokuratura Rejonowa w Lidzbarku Warmińskim. Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego lub grup diagnostyczno-pomocowych.

Odpowiedzialnym za koordynację zadań związanych z realizacją Programu jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kiwitach oraz Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Kiwitach. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kiwitach współpracuje na zasadach partnerstwa z lokalnymi instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przemocy.

Zadania służb powołanych do niesienia pomocy ofiarom przemocy domowej

GMINA

Do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony doznających przemocy domowej,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- działania na rzecz pomocy ofiarom przemocy domowej poprzez dostęp do pomocy psychologicznej i prawnej, -

- kampanie społeczne informacyjno – edukacyjne.

POMOC SPOŁECZNA

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom, rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomocy społecznej udziela się m.in. w przypadku: ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Każda z tych sytuacji może sprzyjać występowaniu przemocy lub z niej wynikać.

Pracownik socjalny w ramach swoich obowiązków powinien:

- przeprowadzić wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji i potrzeby osoby dotkniętej przemocą domową,
- przygotować plan pomocy,
- w przypadku stwierdzenia przemocy, skierować do odpowiednich instytucji zajmujących się przemocą, umieścić w schronisku, bądź zapewnić schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, oraz za zgodą osoby poszkodowanej, zwrócić się do policji o pomoc,
- prowadzić „Niebieską Kartę”. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kiwitach organizuje pracę socjalną (wsparcie finansowe, zapewnienie schronienia osobom dotkniętym przemocą domową), asystenta rodziny czy też poradnictwo: prawne, psychologiczne i pedagogiczne. Organizuje także obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego.

Pracownicy socjalni, przedstawiciele pomocy społecznej są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup diagnostyczno-pomocowych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczenia go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznie powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

Prowadzenie konsultacji i poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, prowadzenie warsztatów pogłębiających umiejętności wychowawcze rodziców, psychoterapię systemową dla rodzin zastępczych, prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla rodziców oraz programów korekcyjno-edukacyjnych o korekcyjno-terapeutycznych dla sprawców przemocy domowej.

POLICJA

Do podstawowych zadań policji należy m.in.:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi,
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Działania chroniące ofiary przemocy podejmowane są przez policję zgodnie z obowiązującym prawem:

- interwencja, - sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa), udzielenie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową niezbędnej pomocy, w tym udzielenie pierwszej pomocy,
- zatrzymanie sprawców przemocy stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia,
- wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa,
- zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa,
- podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy - przeprowadza ze sprawcą przemocy rozmowę w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, która stosuje przemoc domową, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- udzielanie informacji ofiarom przemocy o możliwości uzyskania pomocy.

Policja jest jedyną instytucją, która może interweniować przez całą dobę, dlatego interwencja taka powinna wprowadzić w rodzinie istotne zmiany, przede wszystkim ujawnienie przemocy, przerwanie izolacji rodziny, wyrównanie dysproporcji sił pomiędzy sprawcą a ofiarą oraz umożliwienie ofiarom uzyskania ciągłego wsparcia przedstawicieli różnych służb. Ogromną rolę w walce z przemocą odgrywają dzielnicowi, którzy jako pierwsi mają kontakt z pokrzywdzonymi, przyjmują zawiadomienia o przestępstwie, pouczają o przysługujących ofierze prawach, informują o placówkach niosących pomoc pokrzywdzonym, tj. schroniskach, placówkach psychologiczno-pedagogicznych.

Funkcjonariusz policji uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup diagnostyczno-pomocowych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem policji,

a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczenia go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

PROKURATURA

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno-skargowym lub na wniosek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej).

W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że doszło do popełnienia przestępstwa prokuratura, we współpracy z policją, jest zobowiązana do:

- wszczęcia postępowania przygotowawczego w celu ustalenia czy doszło do przestępstwa,
- wyjaśnienia okoliczności zdarzeń,
- zebrania i zabezpieczenia dowodów,
- ujęcia sprawcy,
- w uzasadnionych przypadkach zastosowanie środka zapobiegawczego wobec sprawcy przemocy w formie dozoru policyjnego lub tymczasowego aresztowania.

SĄD REJONOWY

Prowadzenie spraw karnych wobec sprawców przemocy oraz spraw opiekuńczych przed sądami rodzinnymi mającymi na celu ochronę dzieci. Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich Prowadzi nadzory kuratorskie rodzinne i dla osób dorosłych.

Do tego Sądu można składać następujące wnioski i pozwy:

- wniosek o ograniczenie władzy rodzicielskiej,
- wniosek o zawieszenie władzy rodzicielskiej,
- wniosek o pozbawienie władzy rodzicielskiej,
- pozew o zasądzenie alimentów na dziecko,
- wniosek o uregulowanie sposobu kontaktowania się z dziećmi,
- sprawy przeciwko nieletniemu zdemoralizowanemu albo takiemu, który popełnił czyn karalny,
- wniosek o wgląd w sytuację dziecka,
- wniosek o zakaz osobistej styczności z dziećmi, -
- wniosek o przysposobienie,
- wniosek o wydanie dziecka,
- wniosek o rozstrzygnięcie istotnych spraw dotyczących dziecka,
- pozew o przyczynianie się do zaspokojenia potrzeb rodziny,
- wniosek o nakazanie wypłacania małżonkowi wynagrodzenia za pracę drugiego małżonka.

Sąd Rejonowy Wydział Cywilny. Do tego Sądu można składać następujące wnioski i pozwy:

- pozew o zniesienie małżeńskiej wspólności majątkowej,

- wniosek o podział majątku wspólnego,
- pozew o eksmisję.

Sąd Okręgowy Wydział Cywilny. Do tego Sądu można składać następujące wnioski i pozwy:

- wniosek o unieważnienie małżeństwa,
- pozew o rozwód.

ZESPÓŁ SŁUŻBY KURATORSKIEJ

Zadania kuratorów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej:

- kuratorzy zawodowi sprawują dozór wobec osób stosujących przemoc domową z racji skazania na karę pozbawienia wolności w zawieszeniu. W takich sytuacjach istnieje duża szansa powstrzymania procesu przemocy domowej z uwagi na obawę sprawcy przed umieszczeniem w zakładzie karnym,
- przeprowadza z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową rozmowę w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową.

Kuratorzy sądowi są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

OCHRONA ZDROWIA

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielania pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- poinformowanie osoby dotkniętej przemocą domową o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły fizycznej,
- poinformowanie o miejscach i warunkach wystawiania obdukcji,

- powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenie wykorzystania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała).

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup diagnostyczno-pomocowych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”.

OŚWIATA

Nauczyciel, wychowawca, pedagog, dyrektor szkoły podejrzewając, że dziecko jest ofiarą bądź świadkiem przemocy domowej ma obowiązek:

- sporządzić jak najpełniejszą dokumentację spostrzeżeń,
- nawiązać współpracę z instytucjami pomocowymi w celu poszerzenia wiedzy na temat sytuacji dziecka,
- współuczestniczyć w tworzeniu planu pomocy dziecku i jego rodzinie w sytuacji stwierdzenia przemocy,
- powiadomić sąd rodzinny lub prokuraturę rejonową o sytuacji dziecka, wspierać dziecko oraz jego rodzinę podczas realizowania planu pomocy,
- monitorowania prawidłowości i skuteczności oddziaływań pomocowych,
- udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach diagnostyczno-pomocowych,
- wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

W sytuacjach gdy aktom przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby dotkniętej przemocą domową,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby dotkniętej przemocą domową,
- organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby dotkniętej przemocą domową,
- wnioskuje do sądu o zastosowanie wobec osoby nadużywającej alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,

- może prowadzić rozmowy z osobami stosującymi przemoc domową na temat konsekwencji jej stosowania oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Przedstawiciele GKRPA są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kiwity na lata 2026 – 2030 jest dokumentem opracowanym na podstawie Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Głównymi założeniami przedmiotowego programu są: kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu, ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc domową, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Podstawą działań systemowych są założenia, iż przemoc domowa jest przestępstwem, a najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy i zatrzymanie przemocy. Bez realizacji wyżej wymienionych założeń pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna. Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Ponadto wzrost świadomości społecznej powinien przyczynić się do zapobiegania przemocy domowej, umożliwić szybsze reagowanie, a także spowodować, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

CELE, DZIAŁANIA I WSKAŹNIKI PROGRAMU

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach tego Programu mają służyć ochronie rodzin zagrożonych przemocą oraz poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy. Aby skutecznie zapobiegać problemowi przemocy i niwelować patologiczne zachowania przemocowe należy zbudować wielopoziomowy, spójny system pomocy dla rodzin uwikłanych

w przemoc, którego fundamentem będzie aktywizacja zasobów lokalnych a przede wszystkim łatwiejszy dostęp do specjalistów.

Głównym celem niniejszego Programu jest:

***Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej,
zwiększenie skuteczności ofiar przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności działań
interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową wśród
mieszkańców Gminy Kiwity***

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych:

**CEL I ZWIĘKSZENIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
I ROZSZERZENIE DOSTĘPNOŚCI DZIAŁAŃ**

Działania:

- 1) aktywna działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Kiwitach,
- 2) tworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych,
- 3) realizowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- 4) prowadzenie poradnictwa socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, medycznego, prawnego dla osób doświadczających przemocy domowej, a także prowadzenie pracy socjalnej,
- 5) realizowanie programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
- 6) opracowywanie i realizowanie indywidualnych oraz grupowych działań edukacyjnych, które są kierowane do osób doznających przemoc domową,
- 7) zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez np. zapewnienie schronienia, udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej,
- 8) upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej,
- 9) zapewnienie sprawnego systemu współpracy służb we wdrażaniu procedury z art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- 10) publikowanie w mediach społecznościowych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kiwitach informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.

Wskaźniki:

- 1) liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w Kiwitach,
- 2) liczba utworzonych i funkcjonujących grup diagnostyczno-pomocowych,
- 3) liczba interwencji związanych z przemocą domową,
- 4) liczba założeń Niebieskich Kart,
- 5) liczba przeprowadzonych specjalistycznych porad,

- 6) liczba osób korzystających z poradnictwa,
- 7) liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia,
- 8) liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych dot. przemocy domowej,
- 9) liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych,
- 10) liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach grupowych,
- 11) liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
- 12) liczba osób, którym zapewniono schronienie,
- 13) liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej i rzeczowej.

CEL II ZWIĘKSZENIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ I ROZSZERZENIE DOSTĘPNOŚCI DZIAŁAŃ

Działania:

- 1) motywowanie i kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych,
- 2) prowadzenie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu i stosującymi przemoc domową,
- 3) informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy domowej, o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii dla osób stosujących przemoc domową,
- 4) kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu,
- 5) wypracowanie standardów monitoringu po zamknięciu procedury Niebieskie Karty (art. 9h ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Wskaźniki:

- 1) liczba osób skierowanych i uczestniczących do programów korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno-terapeutycznych,
- 2) liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutyczny,
- 3) liczba założonych i zakończonych Kart w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- 4) liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,
- 5) liczba złożonych zawiadomień w sprawie wykroczenia z art. 66c Kodeksu Wykroczeń,
- 6) liczba skierowanych wniosków do GKRPA.

CEL III ZINTENSYFIKOWANIE DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Działania:

- 1) prowadzenie badań nad zjawiskiem występowania przemocy na terenie Gminy Kiwity (m.in. diagnozy, ekspertyzy, ewaluacje, badania ankietowe),
- 2) realizowanie porad oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 3) edukowanie dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w tym tworzenie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy i cyberprzemocy,
- 4) podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej (w tym także rodziców) na temat przemocy domowej m.in. poprzez organizowanie prelekcji, spotkań rodzinnych itp.,
- 5) promowanie wzorów dobrego rodzicielstwa wolnego od krzywdzenia i zaniedbywania np. poprzez prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych i konsultacji dla rodziców,
- 6) podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy domowej poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych (np. plakatów, broszur, ulotek), w tym na temat przemocy ekonomicznej i cyberprzemocy oraz innych zagrożeń ze strony nowoczesnych technologii komunikowania,
- 7) rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy domowej,
- 8) prowadzenie działań profilaktycznych dotyczących zapobiegania przemocy domowej (w szczególności wobec dzieci, kobiet, osób starszych lub niepełnosprawnych).
- 9) podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację lokalnych akcji i kampanii lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki:

- 1) liczba badań,
- 2) liczba osób, którym zostały udzielone porady,
- 3) liczba spotkań z dziećmi, młodzieżą, rodzicami, i społecznością lokalną podnoszących wiedzę na temat przemocy domowej,
- 4) liczba rozpowszechnionych informacji,
- 5) liczba zorganizowanych lokalnych akcji i kampanii.

CEL IV ZWIĘKSZENIE POZIOMU KOMPETENCJI PRZEDSTAWICIELI INSTYTUCJI I PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH ZADANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W CEL PODNIESIENIA JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI SWIADCZONYCH USŁUG

Działania:

- 1) Opracowywanie diagnoz potrzeb szkoleniowych kadr, w tym członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) Systematyczne prowadzenie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli podmiotów, podejmujących działania na rzecz rodzin doznających przemocy domowej (w tym szczególności zadbanie o sferę psychiczną pracowników poprzez szkolenia z zakresu radzenia sobie ze stresem, motywacji, a także przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu),
- 3) Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia,
- 4) Zapewnienie dostępu pracownikom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy domowej dostępu do specjalistycznej literatury, materiałów edukacyjnych.

Wskaźniki:

- 1) liczba przeprowadzonych szkoleń,
- 2) liczba uczestników szkoleń,
- 3) liczba superwizji i innych form wsparcia,
- 4) liczba osób korzystających z wyżej wymienionych form wsparcia zawodowego,
- 5) liczba zakupionych i udostępnionych materiałów edukacyjnych dla pracowników pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

VII. PRZEWIDZIANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2026-2030 związany jest z realizowaniem ustawowych zapisów, którego celem jest minimalizowanie skali zjawiska przemocy domowej oraz jej skutków. Program ten zakłada konieczność podejmowania aktywnych i kompleksowych działań skoncentrowanych w równej mierze na przeciwdziałaniu przemocy, ochronie ofiar przemocy jak i oddziaływaniach na osoby, które przyjmują postawy agresywne i wykazują zachowania przemocowe.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2026-2030 stanowi kontynuację programów realizowanych w latach poprzednich uzupełnioną o zmieniające się przepisy prawa, zdobyte umiejętności i doświadczenia, których efekty będą widoczne w:

- podniesieniu świadomości mieszkańców gminy Kiwity wobec zjawiska przemocy,
- zmianie postaw społecznych,
- zmniejszeniu skali dysfunkcji występujących w rodzinach, wynikających z uzależnień a co się z tym wiąże – przemocy,

- wzroście poziomu wiedzy i umiejętności realizatorów działań w przedmiocie przemocy domowej,
- zintegrowaniu działań różnych instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej,
- spadku liczby przypadków przemocy domowej,
- niwelowanie skutków zjawiska przemocy,
- upowszechnieniu informacji na temat dostępnego w sytuacji przemocy wsparcia i miejsca gdzie mogą zgłaszać się osoby dotknięte przemocą domową,
- udzieleniu profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy domowej,
- rozwijaniu oferty pomocowej dla ofiar przemocy i jej sprawców co zwiększy dostęp do pomocy w postaci interwencji jak i do długofalowego wsparcia,
- ofiary przemocy będą lepiej niż dotychczas chronione.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Środki na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej będą ujmowane w budżecie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kiwitach. Źródłami jego finansowania są środki własne Gminy Kiwity oraz pochodzące z zewnętrznych dotacji. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Kiwitach opracowuje na każdy rok plan działań dotyczący realizacji Programu, obejmujący niezbędne wydatki z tym związane. Środki na realizację programu są zgłaszane w projekcie planu finansowego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w układzie klasycznym i zadaniowym.

IX. MONITOROWANIE, EWALUACJA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ PROGRAMU

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu programu jest jego monitorowanie i ewaluacja. Wdrażanie poszczególnych zadań uzależnione jest od możliwości organizacyjnych, finansowych i prawnych jego realizatorów. W celu sprawdzenia, na ile Program został zrealizowany i jaki jest wynik podjętych przedsięwzięć niezbędne jest prowadzenie monitoringu i dokonywanie ewaluacji. Monitoring Programu jest procesem zbierania informacji na temat czy jego realizacja przebiega zgodnie z planem oraz systematyczną obserwacją założonych efektów. Prowadzenie monitoringu pozwala ocenić postępy prowadzonych działań w ramach Programu, zweryfikować tempo i kierunek, w którym zmierza jego realizacja. Umożliwi także bieżącą modyfikację działań czy też harmonogramu tak, aby dostosować Program do zmieniających się warunków, bądź aktualnej sytuacji i potrzeb. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań oraz ich analizę. Ewaluacja będzie przeprowadzana na

podstawie analizy zbieranych danych statystycznych ze sprawozdań i rozmów z rodzinami w których będą podejmowane działania naprawcze. Umożliwi to ocenę jakości osiągniętych rezultatów oraz pozwoli odpowiedzieć na pytanie czy i jak udało się osiągnąć zamierzone cele. Ponadto pozwoli na zebranie informacji czy Program był odpowiedzią na faktyczne potrzeby beneficjentów, do których był skierowany i czy został zrealizowany poprawnie. Umożliwi również podniesienie jakości przyszłych inicjatyw. Koordynatorem Programu będą pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kiwitach, którzy będą nadzorować i monitorować realizację zaplanowanych działań na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

Wskaźniki będą systematycznie mierzone i prezentowane w corocznym sprawozdaniu, każdego roku za rok poprzedni – stosowane będą następujące wskaźniki:

- a) liczba osób objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy domowej,
- b) liczba osób objętych pracą socjalną,
- c) liczba przeprowadzonych interwencji,
- d) liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”,
- e) liczba spraw zgłoszonych do GKRPA
- f) liczba osób w rodzinach objętych oddziaływaniami zespołu interdyscyplinarnego,
- g) liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta”
- h) liczba zgłoszeń o popełnieniu przestępstwa w trybie art. 207 k.k.

Roczne sprawozdanie z wykonania zadań wynikających z programu przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego składa do Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej do końca stycznia każdego roku, natomiast Kierownik GOPS przedkłada Przewodniczącemu Rady Gminy Kiwity i Wójtowi Gminy Kiwity.

X. PODSUMOWANIE

Niniejszy program będzie stanowił podstawę do podejmowanych działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w latach 2025-2030. Określa on sposób realizacji zadań własnych gminy, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Uwzględniono w nim przede wszystkim zadania związane z prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących zjawiska przemocy domowej. Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy, o której mowa powyżej, do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w gminie Kiwity nie jest dokumentem zamkniętym i może podlegać modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości. Istotą efektywności funkcjonowania Programu jest realizacja działań w zakresie, formie i stopniu dostosowanym do potrzeb społeczności lokalnej.

Celem Programu jest dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych jego zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy domowej z jednoczesnym, pakietem działań, adresowanych do sprawców. Problemu przemocy domowej nie rozwiąże się w wyniku jednostronnie podjętych działań. Zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej powinno się opierać przede wszystkim na interdyscyplinarności działań instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem i zapobieganiem problemowi przemocy, informowaniu społeczeństwa, profesjonalizmie osób pomagających oraz stałym podnoszeniu kwalifikacji pracowników realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Należy zatem stwierdzić, że skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga współpracy i współdziałania instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie oraz służb odpowiedzialnych za nasze bezpieczeństwo.